

دو نظامنامه مدارس ایرانیان در قفقاز

هادی هاشمیان

در سال‌های پایانی قرن نوزدهم، منطقه قفقاز به علت قرابت‌های فرهنگی ایرانیان با مردم آن و پیشرفت‌های اقتصادی، صنعتی و تجاری، به یکی از کانون‌های مهاجرت ایرانیان در خارج از مرزهای سیاسی ایران تبدیل شد.

در این دوره جمعی از ایرانیان برای کار در کارخانه‌ها، معادن و چاه‌های نفت و همچنین به منظور تجارت عازم قفقاز شدند. حضور گسترده و روزافزون مهاجران ایرانی و اقامت آنان به مدت طولانی در قفقاز، موجی شد تا برخی ترقی خواهان و روشنفکران ایران، به تأسیس انجمن‌های خیریه و تأسیس مدارس و کانون‌های فرهنگی در آن منطقه اقدام کنند.

روند تأسیس مدارس به سبک نوین در ایران طی حاکمیت مظفرالدین شاه شتاب فزاینده‌ای یافت. یکی از ویژگی‌های این دوره، گسترش چشمگیر احداث مدارس خیریه به سبک جدید توسط تجار، شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی است. تعدادی از کنسول‌ها و کارگزاران وزارت امور خارجه ایران در کشورهای بیگانه نیز با کسب مجوز از کار بدستان کشور محل مأموریت خویش و با همکاری تجار، بازرگانان و اتباع مهاجر متمول ایرانی مقیم در آن محل، اقدام به تأسیس مدارس به سبک جدید نمودند.^۱

تفلیس به عنوان یکی از مراکز فرهنگی مهم در قلب منطقه قفقاز، از اواسط قرن نوزدهم همواره پذیرای تعدادی از مهاجرین ایرانی بود. تجمع گروه کثیری از ایرانیان در تفلیس و لزوم توجه به آموزش فرزندان آنان موجب شد تا مشیرالملک، سفیر ایران و مفخم‌السلطان، ژنرال کنسول ایران در تفلیس در صدد تأسیس مدرسه‌ای جهت اطفال اتباع ایرانی برآیند. مشیرالملک در ملاقات با حکام محلی تفلیس و پی‌گیری‌هایش در وزارت داخله روسیه، جهت دریافت مجوز تأسیس انجمن خیریه ایرانیان در تفلیس، در باب تشکیل مدرسه

نیز با آنان گفتگو نمود. در نتیجه تلاشهای وی و مفخم السلطان، اداره معارف محلی با تأسیس مدرسه توسط ایرانیان در سال ۱۳۲۳ هـ.ق موافقت کرد.

از ابتدای انتخاب اعضای انجمن خیریه ایرانیان در تفلیس در اوایل ذیقعد ۱۳۲۴، چهار نفر از دوازده عضو اداره انجمن به عنوان مأمور رسیدگی به امور مدرسه ایرانیان در تفلیس، هنگام تأسیس آن انتخاب شدند.^۲ سرانجام در روز ۱۵ شعبان ۱۳۲۶ مدرسه اتفاق ایرانیان با مساعدت انجمن خیریه ایرانیان در تفلیس و کوشش مفخم السلطان افتتاح گردید.^۳ در اولین سال افتتاح مدرسه، تنها کلاس اول ابتدایی گشایش یافت تا سال ۱۳۲۸ هـ.ق. هر سال یک دوره تحصیلی در مدرسه مذکور گشوده شد که در ابتدای سال تحصیلی ۱۳۲۸ هـ.ق. کلاسهای «درجه ابتدایی، درجه تهیو» و کلاس اول تدریس می‌شد.^۴

در زمان مأموریت سردار همایون، ژنرال کنسول ایران در تفلیس، رسیدگی به امور مدرسه شتاب بیشتری گرفت و اوضاع آن نظم و ترتیب بهتری پیدا کرد. وی با اختصاص اعانه‌های مکرر به انجمن خیریه و مدرسه اتفاق و سرکشی و نظارت منظم و مداوم بر امور مدرسه، در پیشرفت کمی و کیفی آن نقش شایانی ایفا نمود.^۵

در سال ۱۳۳۷ هـ.ق. میرزا علی مستطاب که مدت ۱۶ سال مدیر مدرسه در تبریز و قراباغ و مدتی نیز مدیر مدرسه اتحادیه ایرانیان را عهده‌دار بود، ریاست مدرسه اتفاق را به عهده گرفت و در تنظیم و تنسيق امور آن نقش مؤثری داشت.^۶

با تلاش پیگیر و مداوم ژنرال کنسول ایران در تفلیس و اهتمام فراوان میرزا علی مستطاب، مدیر مدرسه، قریب دویست دانش‌آموز در سال تحصیلی ۱۳۳۷ هـ.ق^۷ اغلب به صورت مجانی در مدرسه اتفاق مشغول به تحصیل بودند.^۸

تحصیل در مدرسه اتفاق تا مقطع پنجم ابتدایی مقدور بود. در آن مدرسه دروسی چون زبانهای فارسی، ترکی، عربی، روسی، فرانسه، گرجی، قرائت قرآن با تجوید و ترجمه، حساب، جغرافیا، علم الاشیاء، تاریخ اسلام، تاریخ ایران، تاریخ عمومی، هندسه، حفظ الصحه، علم تربیت و تعلیم، چکمه‌دوزی تدریس می‌گردید.^۹

مدرسه اتفاق از ابتدای تأسیس تا سال ۱۳۰۷ هـ.ق به تعلیم شاگردان مذکر اختصاص داشت اما سعیدی، مفتش عالی وزارت معارف به خاطر نبود مدرسه دخترانه ایرانی در تفلیس، خواستار اختلاط شاگردان پسر و دختر در مدرسه اتفاق گردید. در اساسنامه مدرسه اتفاق نیز به اختلاط شاگردان ذکور و اناث تأکید شده بود. از این رو، در ابتدای سال تحصیلی ۸-۱۳۰۷ هـ.ق تعدادی از دانش‌آموزان دختر در مدرسه حضور یافتند که در آذرماه تعداد آنان به ۳۳ نفر رسید. در حالی که تعداد شاگردان پسر ۴۵ نفر بود.^{۱۰}

دولت ایران از ابتدای تأسیس مدرسه اتفاق تا فروپاشی حاکمیت تزارها بر روسیه، ماهیانه مبلغ ۲۵ تومان مقرری جهت مخارج مدرسه اتفاق ارسال می‌داشت. اما از ابتدای شورشهای منطقه قفقاز تا هنگام اعزام سعیدی، مفتش عالی وزارت معارف، مقرری مذکور را قطع کرد. در این دوره، هر چند مدرسه به بقای خویش ادامه داد اما توان آن از نظر کمی و کیفی کاهش چشمگیری یافت.

هر چند تأسیس مدرسه اتفاق با تأیید دولت روسیه انجام یافت اما مقامات روس، علاقمند به افزایش حضور ایرانیان در خاک آن کشور نبودند. گسترش روابط اقتصادی و سیاسی ایران در واپسین دهه‌های حاکمیت تزارها، در افزایش بهبود توان اقتصادی و مالی ایرانیان در منطقه قفقاز و به تبع آن در تفلیس باعث گردید که آنان بخش اعظم مخارج مدرسه اتفاق را تأمین نمایند. با شروع آشوب‌ها و انقلابات در منطقه قفقاز و تنزل توان مالی ایرانیان، مدرسه اتفاق با مشکلات عدیده‌ای روبرو شد. در عصر حاکمیت جمهوری گرجستان و سپس تسلط دولت بلشویکی، آنان تلاش کردند که مدرسه اتفاق را تحت نظارت خویش درآوردند، اما اقدامات ایرانیان مقیم تفلیس و کارگزاران کنسولگری ایران در آن شهر تلاش فراوانی در ممانعت از این اقدام آنان به عمل آوردند. دولت شوروی از ابتدای حاکمیتش بر قفقاز، تحت عناوین مختلف، اکثر مدارس ایرانیان در آن منطقه را تحت نظارت خویش درآورد. دولت مذکور وجود چنین مدارسی در خاک خود را تلاش در راستای مقابله با ایده‌های کمونیستی و نیز همگامی آنان با منافع امپریالیستی تلقی می‌کرد. نحوه تدریس و نیز برنامه درسی در مدرسه اتفاق همگامی و هماهنگی چندانی با مدارس شوروی نداشت و بخش اعظم این دروس به امور دینی و ملی ایرانیان اختصاص یافته بود، چیزی که اهداف دولت شوروی با آن منافات داشت. هرچند با اقدامات اعضای انجمن خیریه و ژنرال کنسولگری ایران در تفلیس، دولت شوروی موفق به تصرف مدرسه اتفاق نگردید، اما در سال ۱۳۰۷-۸ هـ.ش پروگرام جدیدی بر این مدرسه تحمیل کرد که تدریس بخشی از دروس پیشین ممنوع و دروسی جدید جایگزین آن گردید که تا حدود زیادی با مدارس شوروی همخوانی داشت.^{۱۱}

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

بِنام خدا

نظامنامه و براقرام

مدرسه « اتفاق »

ایرانیان

در تفلیس

باتوجه وکلای محترم انجمن خیریه ایرانیان .

و مواظبت اعضای کمیسیون اداره امور مدرسه : ۱) آقای حاجی محمد باقر آقا تاجر باشی . ۲) آقای حاجی فتحعلی آقا . ۳) آقای حاجی محمد آقا علییوف . ۴) آقای مشهدی محمد آقا جلال‌اوف ۵) آقای مشهدی محمد جعفر آقا اسمعیل اوف .

مدیر مدرسه جناب میرزا رضا پرورش .

وناظم مدرسه نواب شاهزاده غلام شاه میرزا

۱۵ شعبان ۱۳۲۶ هجری ... ۱ سن‌تایبر ۱۹۰۸ میلادی

افتتاح مدرسه (۱۵) شعبان ۱۳۲۵ هجری

درتفلیس درمطبعة « غیرت » طبع شد

بنام پاك يزدان

نظامنامه

مدرسه اتحاق ایرانیان

تفلیس

— اساس مدرسه —

فصل ۱) این مدرسه دائماً در تحت نظارت و حمایت و کلاهی منتخبه انجمن خیریه ایرانیان و يك کمیسیون مخصوص اداره امور مدرسه خواهد بود .

فصل ۲) این مدرسه علاوه بر حفظ اصول تمدن کمال مواظبت بر محافظت حدود مقدسه اسلام خواهد داشت .

فصل ۳) انتخاب مدیر و ناظم و معلم بر عهده انجمن خیریه و کمیسیون مدرسه خواهد بود .

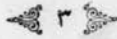
فصل ۴) مدرسه دائماً بر يك نفر مدیر و يك نفر ناظم محتاج است .
عده معلم باندازه و مقتضای لزوم خواهد بود .

فصل ۵) مدت تحصیل مدرسه ۸ سال است مطابق پروگرامی که در خاتمه همین نظامنامه درج شده .

فصل ۶) توسط و شفاعت در هیچ مورد از امور دبستان از هیچ کس قبول نخواهد شد .

فصل ۷) يك خمس از متعلمین مدرسه مجاناً تحصیل خواهند نمود .
افراط بر آن منوط بر اکثریت آرای کمیسیون و انجمن خیریه خواهد بود .

فصل ۸) هر گس از مدرسه و یا معلم مدرسه شکایتی راجع بـمدرسه داشته باشد اولاً باید به کمیسیون امور مدرسه اظهار بدارد در صورت مسامحه به انجمن خیریه عرضه بدارد .

فصل ۸) ایام تعطیل بموجب ورقه جداگانه که درخاتمه همین نظامنامه است مجرا خواهد شد .

فصل ۹) صرف دخانیات از اطفال عموماً قدغن است و از مدیر و معلم و ناظم در اوطاق درس قدغن است .

فصل ۱۰) لوازم تحریر درس اطفال مجانی از مدرسه داده خواهد شد و از برای اطفال غیر مجانی بقیمت عادله محسوب خواهد شد .

فصل ۱۱) از مسلمین تبعه خارجه نیز باندازه لزوم قبول خواهد شد .

فصل ۱۲) هریک از معارف خواهان که بخواهند باوضع مدرسه تماشا نمایند اولاً بمدیر مدرسه اطلاع داده بعد وارد مدرسه شده مراتب معلومات و نتیجه مشاهدات خرد را در دفتر تنقید قید و امضا خواهند نمود .

(تکالیف مدیر و ناظم مدرسه)

فصل ۱۳) مدیر و ناظم مدرسه باید ایرانی بوده از السنه و علوم خارجه مطلع بوده و مخصوصاً علم اداره مدرسه را باید نیک بداند .

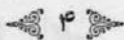
فصل ۱۴) مواظبت بر اجرای پروگرام مدرسه و فهرست درسها بعهده مدیر است .

فصل ۱۵) مدیر مدرسه هفته یکبار راپورت امور مدرسه را به محضر اعضای کمیسیون پیش نهاد خواهد نمود اگر امر فوری باشد باید به خواهش تشکیل يك مجلس کمیسیون فوق العاده اختیار داراست بموجب فصل ۱۳ نظامنامه کمیسیون .

فصل ۱۶) خدام مدرسه از ناظم و معلم و غیره مطیع و مسئول مدیر بوده مدیر نیز مسئول کمیسیون و اعضای انجمن خواهد بود .

فصل ۱۷) مدیر مدرسه نیز تا مدت لزوم مانند معلمین مشغول تعلیم بوده فقط يك ساعت آسوده کی خواهد داشت که به امور اداره مدرسه رسیدگی نماید .

فصل ۱۸) مدیر و ناظم مدرسه در ساعت شروع بدرس حاضر بوده و در ساعات معین فارغ خواهند شد .

- فصل ۱۹) تصفیه اوطاقهای درس و نظیف آنها تکلیف خادم و از وظایف حقه سپرده به ناظم است .
- فصل ۲۰) رسیدگی لمرات اطفال در عرض هفته به یکبار بمهده مدیر مدرسه است .
- فصل ۲۱) حفظ و حراست اطفال در خارج از اطاق درس در مدرسه بمهده ناظم و خادم مدرسه است .
- فصل ۲۲) مدیر و ناظم و معلمین مدرسه روزهای جمعه دو ساعت در مدرسه مشغول مشورت در پیشرفت امور درس اطفال خواهند بود .
- فصل ۲۳) در مواقع امتحان توزیع مکافات بر اطفال به اشاره و تعیین مدیر مدرسه خواهند بود .
- فصل ۲۴) غیر از مدیر و ناظم و اعضای کمیسیون هیچ کس در موقع درس بی اذن مدیر حق ورود با طاق درس ندارد و خود مدیر و ناظم و اعضای کمیسیون نیز در اطاق درس حق مشغول نمودن معلم را بصحبت ندارند.
- فصل ۲۵) مدیر مدرسه باید روزهای قبل از اعیاد متبرکه را که فردای آن روز تعطیل عید است عموم اطفال را در تالار مخصوص مدرسه موضوع عید را توضیح و بیان نماید .
- فصل ۲۶) مدیر مدرسه نیز مانند سایر معلمین در ساعت معین حاضر و در ساعت معین فارغ خواهد شد .
- فصل ۲۷) هر یک از مدیر و ناظم و معلم که از خدمت مکتبی خود استعفا نماید یا خود از خدمت مدرسه از وی استعفا بخواهند باید یکماه پیش از وقت بیکدیگر اطلاع بدهند و الا بخواهند که مدیر و معلم را فوری اخراج نمایند باید یک ماهه اضافه مواجب بدهند .
- فصل ۲۸) شهریه مدیر و ناظم و معلم و خادم مدرسه ماهانه هر ماه در بیستم همان ماه خواهد رسید .
- فصل ۲۹) هر یک از مدیر و ناظم و معلم و خادم از خدمت موظفه خود غیبت و یا تعطیل نماید بموجب فصل (۸۷) باب مجازاب رفتار خواهد شد و مباشر اجرا: اولاً مدیر مدرسه ثانياً وکلای کمیسیون میباشند

(تکالیف معلمین و خدام مدرسه)

- فصل ۳۰ (۲۷-۲۸ و ۲۹) که نوشته شده چون به تکالیف معلمین نیز راجع است لهذا داخل در وظایف مسئولت معلمین است .
- فصل ۳۱ (۳۱) عموم معلمین باید دارای اخلاق حسنه بوده و مخصوصا حلیم و خوش خلق بوده چنانکه سر مشق محاسن اخلاق متعلمین باید باشند .
- فصل ۳۱ (۳۱) هر يك از معلمین که در امتحان سالیانه خدمتی شایان نموده باشد و حسن ظنی فوق العاده و کلاهی کمسیون را در خدمت مکتبی جلب نماید مواجب آن معلم سال به سال افزوده خواهد شد .
- فصل ۳۲ (۳۲) معلمین در موقعیکه مدیر یا ناظم برای مشورت در امور مدرسه دعوت نمایند باید حاضر بشوند .
- فصل ۳۳ (۳۳) مدیر و ناظم و معلمین دیگر و خدام مدرسه بجز تکلیف درسی حق هیچ گونه تکلیف و رجوع خدمت پر اطفال ندارند .
- فصل ۳۴ (۳۴) تنبیه دستی از مدیر و ناظم و معلمین مدرسه عموماً قدهغن است .
- فصل ۳۵ (۳۵) بهر يك از معلمین را مانع و عذری مسموع از حضور در مدرسه فراهم آید باید پیش از وقت بمدير مدرسه اطلاع بدهد .
- فصل ۳۶ (۳۶) گرفتن تحفه از متعلم برای مدیر و ناظم و معلمین و خدام مدرسه قدهغن است .
- فصل ۳۷ (۳۷) معلمین پیش از امتحان سالیانه بیست روز دکت متعلمین را تعطیل نموده مشغول دوره دروس سابقه میتوانند بشوند .
- فصل ۳۸ (۳۸) تطهیر اطاق درس و پاک کردن روی نیمکت ها همه بر عهده خادم مدرسه است .
- فصل ۳۹ (۳۹) معلم در آخر هر سال بر ایفای خدمات راجعه بر آن سال که در پروگرام مدرسه مندرج است مکلف و مسئول است .
- فصل ۴۰ (۴۰) عقب بچه رفتن و در ایام رسمی با صفا اطفال بودن بر عهده خادم مدرسه است .

- فصل ۱۴۱) در اعیاد متبرکه در موقع لزوم مدیر و ناظم و معلمین و خادم مدرسه با صفت اطفال در مسجد حاضر خواهند بود .
- فصل ۱۴۲) معلم در اوقات درس بجز درس شاگردان به کارهای دیگر از هیچ قبیل نخواهد پرداخت .
- فصل ۱۴۳) خادم مدرسه در همه اوقات در اجرای اوامر متعلقه به مدرسه از هر یک از مدیر و ناظم و معلم حاضر و مکلف است .
- فصل ۱۴۴) تحقیق غیبت شاگرد غایب در ساعت دویم بامر مدیر بر عهده خادم است .
- فصل ۱۴۵) خادم مدرسه بهیچوجه حق ایذا و گفتن نا ملایم بر معلمین ندارد .

(تکالیف شاگردان مدرسه)

- فصل ۱۴۶) عموم معلمین هنگام پذیرائی بمدرسه باید از امراض مسریه عاری وبری و آبله شان کوییده باشد .
- فصل ۱۴۷) بدون عریضه و شهادتنامه شاگردی بمدرسه قبول نخواهد شد
- فصل ۱۴۸) در خصوص لباس تبعیت بر امر و فورم مدرسه بر تمام اطفال واجب است .
- فصل ۱۴۹) شهریه اطفال در عرض سال سه قسط بطور مساعده گرفته خواهد شد .
- فصل ۱۵۰) هر یک از اطفال که پیش از انقضای مدت ۴ ماه از مدرسه خارج بشود حق استرداد ماهانه ایفا شده را ندارد .
- فصل ۱۵۱) هیچ یک از معلمین حق ایذا بردیکری ندارند در صورت مباشرت یک نفر دیگری حق مقابله به مثل را ندارد باید بمدير مدرسه اطلاع بدهد وگرنه بموجب فصول (۷۷ و ۷۸) باب مجازات رفتار خواهد شد .
- فصل ۱۵۲) معلم باید شکایات مدرسه خود را به مبصر اوطاق و در صورت عدم رسیدگی به معلم و بالاخره به مدیر اظهار نماید .

۷

فصل ۵۳) هر يك از متعلمین مرتكب جنایت و یا خیانت و یا داری اخلاق ناسزا بوده باشد بموجب فصول (۸۱ و ۸۲) باب مجازات رفتار خواهد شد.

فصل ۵۴) ولی طفل مکلف است که از اخلاق خانگی طفل هر هفته مدیر مدرسه را مطلع سازد.

فصل ۵۵) در اوقات تنفس بجز بازیها که از طرف مدیر و معلمین مدرسه مجاز شده است بازی دیگر برای اطفال جایز نیست. در صورت تجاوز بموجب فصول (۸۴) باب مجازات رفتار خواهد شد.

فصل ۵۶) آوردن اشیاء قیمتی از قبیل طلا و قهره از اطفال قدغن است و گرنه بموجب فصل (۸۵) مجازات رفتار خواهد شد.

فصل ۵۷) خرید و فروش در مدرسه از همه کس ممنوع و قدغن است لکن لوازم تحریر و تحصیل بجز دفتر دار مدرسه از همه کس ممنوع و قدغن است و گرنه بموجب فصل (۸۶) باب مجازات رفتار خواهد شد.

فصل ۵۸) روزهای تعطیل حضور طفل در مدرسه قدغن است مگر در روزهای رسمی مانند اعیاد و غیره.

فصل ۵۹) هر يك از متعلمین بلیطی محتوی بر اسم خود و پدر و درجه تحصیل خود همیشه نزد خویش خواهد داشت که در موقع لزوم ارائه نماید اگر گم کرد همان ساعت از دفتر دار مدرسه دیگری را بقیمت خواهد خرید و گرنه بموجب فصل (۸۸) باب مجازات متحمل جزا خواهد شد.

فصل ۶۰) عموم متعلمین بر حفظ احترامات مدیر و ناظم و معلمین و وکلا مامورند در صورت تخلف بموجب فصل (۸۹) مجازات خواهند شد.

فصل ۶۱) هر يك از شاگردان در خارج از مدرسه نیز شکایتی از کسی داشته باشد اختیار دارد که اولاً به مدیر مدرسه و بالاخره به وکلای انجمن هم اظهار نماید.

فصل ۶۲) عموم متعلمین بر حفظ شئونات شخصی خود مکلفاند و باید دارای اخلاق حسنه باشند .

فصل ۶۳) هر يك از منسویین مدرسه یکی از اطفال را در موارد عامه مرتکب اعمال نامناسبی بینند حق هیچ گونه ایذا بر آن طفل را ندارند فقط شهادت خود را بر آن عمل بمدرسه اظهار نمایند .

فصل ۶۴) هیچ يك از اطفال حق مباشرت بر خدمت عامه از قبیل حمل و نقل اشیاء غیره را در معابر عمومی ندارند . در صورت مباشرت بموجب فصل (۹۵) باب مجازات رفتار خواهد شد .

فصل ۶۵) هر روز یکی از اطفال بنوبت (دیژورته) مبصر اوطاق درس بوده مسئولیت نظم اوطاق را متحمل خواهد شد از قبیل تصفیه هوا اگر لازم باشد و تمهیه نباشیر و دیگر لوازم درسی هر ساعت را. در صورت عدم مباشرت بموجب فصل (۹۱) باب مجازات رفتار خواهد شد .

فصل ۶۶) هیچ يك از اطفال بدون عنبر مقبول از قبیل ناخوشی و فلان آنهم با شهادت نامه پدرش دیگر از مدرسه نباید غیب نمایند و گرنه بموجب فصل (۹۲) باب مجازات بجزا خواهد رسید .

فصل ۶۷) هر يك از اطفال پیش از انقضای مدت تحصیل (۸) سالة مدرسه خارج شود (تصدیق نامه) بدو داده نخواهد شد مگر بانسازة معلومات اطاق تحصیل خودش. اگر در وسط سال از مدرسه خارج شود (شهادت نامه) سال گذشته بدو داده خواهد شد .

فصل ۶۸) موقع قبولی شاگرد در عرض سال یکی در اول (سنتیابر) دوقیمی در اول (مارت) مگر در موقع توافق معلومات و در صورت بودن محل که آنوقت ممکن است در مواقع مختلفه قبول شوند .

فصل ۶۹) هر يك از اطفال دفتر چاپی موسوم به (روزنامه) در بغل خود داشته هر روز نمره های یومیة خود را در آن ثبت نموده و هفته یکمرتبه ناظم مدرسه به نمرات آن دفتر رسیدگی نموده بالمرات روز نامه مدرسه تطبیق نماید .

فصل ۷۰) شاگرد کمتر از (۸) سال به نیم گلاس قبول نخواهد شد.

-- امتحان مدرسه --

فصل ۷۰) مدرسه در هر موقع میتواند که امتحان خصوصی داشته باشد در صورتیکه دو روز پیش از وقت بمدير مدرسه اطلاع بدهند .

فصل ۷۱) امتحان خصوصی معینه اطفال در آخر هر سه ماه است بحضور اعضای مدرسه و وکلا و ترتیب تاخر و تقدم سزا گردان در آخر سه ماه موافق نمرات امتحان آنها داده خواهد شد .

فصل ۷۲) امتحان عمومی مدرسه در آخر هر سال بموجب پروگرام مخصوصی است .

فصل ۷۳) در موقع امتحان صحبت بامتعلمین حق معلم است مگر این که خود معلم اختیار دیگری بدهد . چونکه معلم از معلومات اطفال بهتر مطلع است .

فصل ۷۴) توضیح نمرات و توزیع مکافات اطفال بادست مدیر بر عهده وکلاست .

فصل ۷۵) هر يك از اطفال در امتحان سالیانه از عهده سؤالات تحصیلات خود بر نیاید سال آتی را نیز در همان اوطاق خواهد ماند مگر اینکه مدت تعطیل تابستان را زحمت کشیده پیش از افتتاح مدرسه بمدير مدرسه امتحان بدهد .

در آن وقت

فصل ۷۶) قاعده ملاحظه نمرات امتحان سالیانه اطفال چنانست که حاصل جمع تمام نمرات را به عدد درسها تقسیم باید نمود اگر خارج قسمت کمتر از حد وسط باشد آن طفل در اطاق قبل ماندنی است و اگر حد وسط باشد و یا بگذرد به اوطاق سال بعد پذیرفته میشود اگر از يك درس کلیه او مانند در صورتیکه نمراتش هم در موقع تقسیم مناسب آید باید آن درس را در فصل تعطیل تابستان حاضر نماید .

(باب مجازات)

فصل ۷۷) هر يك از اطفال بر طفل دیگری در مدرسه اذیت نمایند او را از خود آن طفل باید ترضیه بخواهد اگر طفل مظلوم او را نبخشید البته دو ساعت پس از مرخصی اطفال بدون زحمت دیگر در مدرسه

خواهد ماند و اگر طفل مظلوم او را عفو نمایند ساعت به تقصیر تجاوز از قانون عمومی پس از مرخصی در مدرسه خواهد ماند (فصل ۵۱ باب تکلیف شاگردان).
فصل ۷۸) اگر همان طفل مظلوم مقابله بمثل نماید حق شکایت از یکدیگر ندارند فقط بموجب تقصیر تجاوز از نظامنامه هر دو پس از مرخصی اطفال نیم ساعت در مدرسه خواهند ماند (فصل ۵۱) باب تکلیف شاگردان
فصل ۷۹) اگر طفل ناسزائی به یکی از شاگردان بگوید دو ساعت بعد از مرخصی زحمت حبس خواهد شد .

فصل ۸۰) رفتار نامناسب هر يك از اطفال در دفتر مخصوصی بتاریخ ثبت خواهد شد .

فصل ۸۱) در صورت تکرار هزینه گوئی از مدرسه بیرون خواهند کرد .

فصل ۸۲) هر يك از اطفال خیانتی یا جنایتی از قبیل ضربت زخمی یا دزدی نماید محل توبه از برای آن باقی نمانده از مدرسه خارج خواهند نمود (فصل ۵۳) تکلیف شاگردان) .

فصل ۸۳) هر يك از اطفال دارای اخلاق ذمیمه از قبیل پر گوئی و بدگوئی و غیره بوده باشد پس از سه بار نصیحت اگر ترك نماید از مدرسه بیرون خواهد شد (فصل ۵۴) تکلیف شاگردان) .

فصل ۸۴) طفلی از مدرسه بواسطه اخلاقی بیرون شود مدرسه حق قبولی آن طفل را ندارد .

فصل ۸۵) در صورت تحلف از قانون فصل (۵۵) آن طفل امروز از سیاحت و بازی محروم خواهد ماند .

فصل ۸۶) در صورت تخلف از قانون فصل (۵۶) اولاً آن شیئی گرفته به ولی طفل فرستاده خواهد شد در صورت تکرار ضابط مدرسه ضبط خواهد کرد .

فصل ۸۷) هر يك از مدیر و ناظم و معلم يك ساعت از خدمت موظف خود غفلت نماید يك منات جزای نقدی را متحمل خواهد شد در صورت (۳) بار تکرار در عرض ماه از خدمت معینه معلمی باید استعفا نماید . فصل (۳۵) از تکلیف متعلمین .

فصل ۸۸) هر يك از شاگردان بلیط مدرسه خود را تلف یا گم کرده در خریدن دیگری تنبلی نماید ۳ روز متصلاً پس از مرخصی اطفال (۲) ساعت در مدرسه بی‌زحمت خواهد ماند فصل (۵۹) تکلیف شاگردان .

فصل ۸۹) در موقع تخلف از امر فصل (۶۵) تکلیف شاگردان (۳) روز متصلاً روزی يك ساعت در مدرسه بی‌زحمت حبس خواهد شد. فصل ۹۰) هر يك از شاگردان بقانون (فصل ۶۴) رفتار ننماید اولاً در مجلس علنی تو بیخ زبانی و در صورت تکرار اخراج خواهد شد. فصل ۹۱) در صورت تخلف از قانون فصل (۶۵) مکرراً متحمل همان خدمت معین خواهد بود .

فصل ۹۲) هر يك از اطفال از قانون فصل (۶۶) تخلف نماید دوروز از گردش محروم و دوروز دوساعت بعد از مرخصی بی‌زحمت محبوس خواهد بود .

فصل ۹۳) در تمام مواقع تنبیه اگر شاگرد با سه بار تکرار و تنبیه و نصیحت منته به نادرست معلم .

فصل ۹۴) در هنگام تکرار زحمت به همدر سان خود يك نمره (بدرفتاری) در دفتر (یادداشت) مدرسه ثبت خواهد شد اگر سه بار تکرار شود طفل را از مدرسه بیرون خواهند نمود .

فصل ایام تعطیل سالیانه مدرسه

روز	۱	-	-	-	-	-	-	-	روز اعلان مشروطیت در ایران
"	۷	-	-	-	-	-	-	-	عید نوروز
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	" قربان
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	" روزه
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	ولادت حضرت پیغمبر
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	بعثت " "
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	ولادت حضرت علی ۴
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	" حسین
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	" اعلیحضرت شاه ایران
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	" امام دوازدهم -- نیمه شعبان
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	وفات حضرت پیغمبر
"	۵	-	-	-	-	-	-	-	ازروز (۷) تا (۱۲) محرم
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	اربعین
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	وفات حضرت فاطمه (۱۳ ج ۱)
"	۳	-	-	-	-	-	-	-	وفات حضرت علی ۴
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	عید افتتاح مدرسه
"	۱	-	-	-	-	-	-	-	ولادت اعلیحضرت امپراطور روسیه
"	۳	-	-	-	-	-	-	-	تعطیل تابستان

۳ ماه ۲ روز

— ۱۳ —

بروگرام

مدرسه «اتفاق» ایرانیان در تفلیس

این مدرسه مانند (قمنازی) های روسیه در هر سال یک درجه بر کلاسهای خود افزوده در آخر (۸) سال (۸) اطاق درس داشته و شاگردان هشت سال خوانده خود را به خدمات دولتی یا ملتی و یا به (ینی ورست) دارالفنون های روسیه میتواند بدهد .

این مدرسه از (۱۵) شعبان ۱۳۲۵ هجری مطابق . ۱۹۵۲ میلادی شروع و افتتاح شده . تا کنون که سال دوم است یک (نیم درجه) و یک درجه اول را متضمن است و در اول سال (۳) م درجه سیم را تشکیل خواهد داد همچنین در هر سال یک درجه تا درجه هشتم .
دروسی که در نیم کلاس و کلاس اول تعلیم خواهد شد بدین قرار است:

سال ۱ -- نیم کلاس

شماره درس در عرض هفته	دروس
۸ درس	ترکی آذربایجانی
" ۶	فارسی
" ۶	حساب زبانی
" ۴	شریعت زبانی
۲۴ درس	

در آخر سال شاگردان خواهند دانست :

- ۱) مسائل راجعه به فرائض یومیه از قبیل اذکار و مقدمات و مقارنات و سایر آداب نماز و اسامی ائمه علیهم السلام و عده پیغمبران .
- ۲) خواندن زبان فارسی بقسمیکه هر چه از روی کتاب میاموزند از خارج نیز بیسان نمایند .

- (۳) معلم برای اطفال درس‌ها و یا حکایت‌های کوچکی خواهد آموخت که شاگرد از عهدهٔ جواب آنها برآید .
- (۴) در ابتدای آموختن زبان گفتن بعضی قواعد صرفی برای طفل لازم نیست ولی از روی همان کتابی که شاگرد تحصیل میکند تشخیص اسامی ذی‌روح و غیر ذی‌روح و صرف اجمالی افعال فارسی را باید بداند معلم باید نوشتن همان دروسی که شاگرد می‌خواند به او بیاموزد .
- (۵) و بعضی مطالب که حفظ آنها از برای طفل مفید است از قبیل بعضی اشعار اخلاقی متدرجا نوشتن و خواندن آنها را از حفظ به طفل بیاموزد .
- (۶) معلم باید عدد نویسی را تا صد و چهار عمل اصلی را بدون ذکر قواعد و امتحان آنها به شاگردان بیاموزد .
- (۷) معلم (نیم‌درجه) باید هفتهٔ دوروز دوشنبه و پنجشنبه را مطابق فهرستی که مدیر معین کرده شاگردان درجه خود را جمع کرده مطابق قوهٔ فهم آنها مطالب اخلاقی و علمی عنوان نماید .
- (۸) حسن خط از معلم (نیم‌درجه) و شاگردان مطلوب و منتظر است و آموختن آن بر عهدهٔ خود همان معلم است .
- (۹) هفته یکروز آموختن (ژیمناستیک) بر عهدهٔ ناظم مدرسه است

پیش‌پایان علوم انسانی و شایعات فرهنگی
سال ۲ — کلاس ۲

شمارهٔ درس در عرض هفته	درس
۷	فارسی
۶	حساب
۳	شریعت
۲	تاریخ
۲	جغرافیا
۶	روسی
<hr/>	
۲۷	درس

— ۱۵ —

در آخرسال خواهند دانست

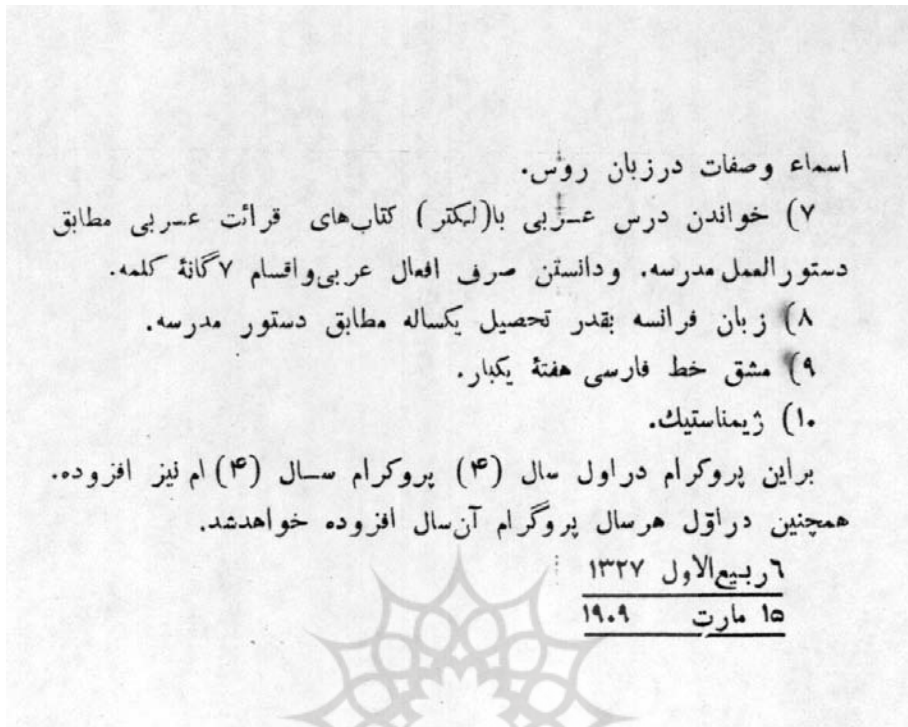
- ۱) اصول شریعت از قبیل اصول دین و فروع دین و توضیح آنها .
- ۲) خواندن و نوشتن زبان فارسی بطور روان و بیان نمودن آنچه که میخوانند . و نوشتن و دیکته نمودن هر مطلبی را که به فارسی باو بیان میکنند بدون غلطهای عمده .
- ۳) آموختن قواعد صرف فارسی از قبیل اقسام کلمه و صرف افعال و تعیین زمانها و ذکر صفت و موصوف مطابق کتابیکه مدرسه معین خواهد کرد .
- ۴) حفظ کردن بعضی قطعات منتخبه فارسی و آموختن اشعار راجعه بر تهذیب اخلاق و نوشتن آنها از حفظ بی غلط .
- ۵) خواندن مقدمات راجعه بر جغرافیا از قبیل کریت زمین و ذکر قطعات خمسه و کوه و جزیره و غیره و آموختن نژادهای مختلفه عالم .
- ۶) تاریخ ایران بطور اختصار مطابق کتاب و فهرست مدرسه .
- ۷) تکمیل چهار عمل اصلی صحاح باقواعد و امتحانات و حل مسائل راجعه بر چهار عمل مذکور و اسامی ماههای فارسی عربی و تشخیص ماه و سال شمسی و قمری .
- ۸) مشق باوریمناستیک . و در مشق با شرط است که فرمان آن زبان فارسی باشد
- ۹) تحصیل زبان روسی .
- ۱۰) هفته یکساعت روزهای پنجشنبه معلم شاگردان خود را جمع کرده آنها را نصاب اخلاقی خواهد نمود . و یا اینکه بعضی مقالات مفیده روزنامهها را برای آنها توضیح و بیان خواهد نمود .
- ۱۱) مشق خط هفتهدوبار .

سال ۳ کلاس ۳

شمارهٔ دروس در عرض هفته	دروس
درس ۵	فارسی
۰ . . . ۴	حساب
۰ . . . ۲	شریعت
۰ . . . ۳	تاریخ
۰ . . . ۳	جغرافیا
۰ . . . ۶	روسی
۰ . . . ۴	فرانسه
۰ . . . ۳	عربی
۳۵ درس در عرض هفته	

شاگردان در آخر سال خواهند دانست

- ۱) ثابت کردن اصول دین و فروع دین با دلایل عقلی و شمردن مذاهب مختلفهٔ عالم و ترجمهٔ دو جزو از قرآن شریف .
- ۲) زبان فارسی را حرف بزنند و صرف فارسی را بخوبی بیاموزند و بدانند و از نحو فارسی بطور اجمال از قبیل مبتدا و خبر، اقسام کلمه صفت و از این قبیل و بی غلط نوشتن زبان فارسی .
- ۳) دانستن کسر متعارفی و اعشار بطور صحیح و حمل کردن مسائل راجعه بر آن دو کسر .
- ۴) بیان کردن تاریخ ایران از بدو تشکیل سلطنت در ایران تا اوائل عهد سلاطین صفوی با زبان فارسی .
- ۵) جغرافیای طبیعی هفت قطعه بطور کامل و نشان دادن در روی نقشه
- ۶) ترکیب کردن کلامهای کوچک از زبانی روسی و دانستن صحبت های معمولی از روسی و دیکته آنها که میدادند بدون غلط و دانستن صرف

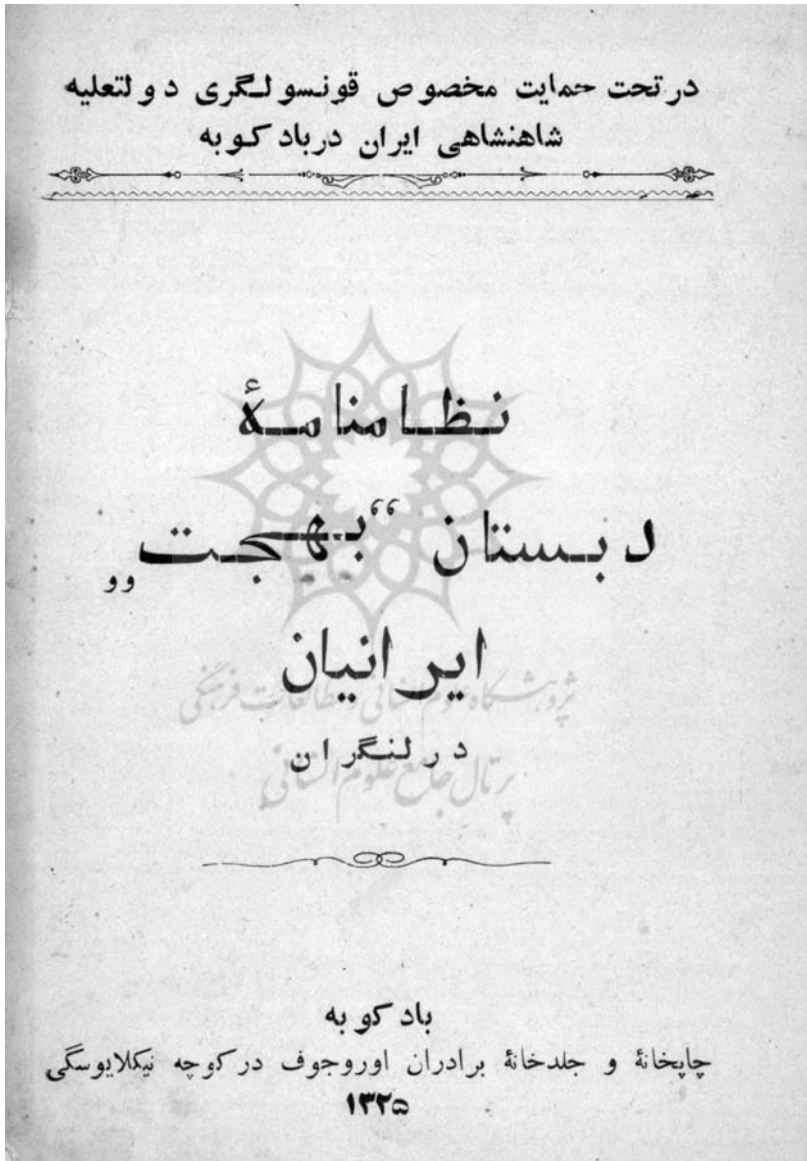

پی‌نوشت‌ها:

- ۱- ایرانیان مهاجر در قفقاز، فعالیت‌ها فرهنگی در سالهای ۱۹۳۱-۱۹۰۰ م، نظامعلی دهنوی، ص ۱۴۲.
- ۲- همان، ۱۴۳-۱۴۲.
- ۳- همان ۱۴۳.
- ۴- همان ۱۴۳.
- ۵- همان ۱۴۳.
- ۶- همان ۱۴۵.
- ۷- همان ۱۴۷.
- ۸- همان ۱۴۹.
- ۹- همان ۱۵۳.
- ۱۰- همان ۱۷۷.
- ۱۱- همان ۱۸۸-۱۸۷.

نظامنامه دبستان بهجت ایرانیان در لنکران

میرزا علی محمد، کنسول ایران در بادکوبه در ایام مأموریت خویش با همکاری و مساعدت مردم خیر از افتتاح مدرسه «اتحاد» در بادکوبه، به تأسیس مدارس چون مدرسه «سعادت» در بی بی هیبت، مدرسه شبانه ترقی چورنی کورود [مدرسه تمدن در محله صابونچی] و مدرسه بهجت در لنکران اقدام نمود.^۱

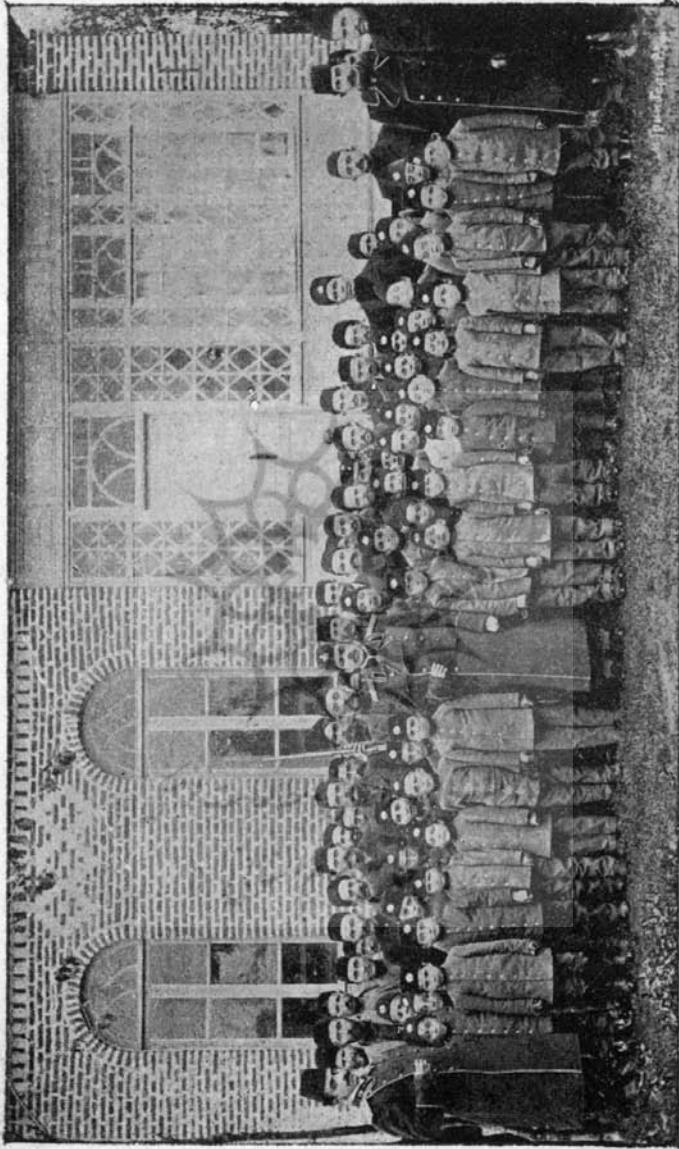

فهرست مندرجات

دیباچه	صفحه ۷
کلیات	۱۱
تحصیلات	۱۲
متعلمین	۱۳
مدیر و معلمین	۱۵
اساس دبستان و معاش آن	۱۷
هیئت شورائیه دبستان	۱۷
انمام تحصیلات و امتحانات	۲۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

تصویر شاگردان سال اول دبستان بهجت ایرانیان در لنکران
با حضور جناب قونسول و اعضاء هیئت شورائیه و معلمین

بنام یزدان پاک

نشر معارف و تهیه اسباب تحصیل فنون و فضایل
یکی از اولسین تکالیف واجبه بنی نوع بشر است ، و
هر کس که میخواهد خود را حقیقتا در جز و آدمیان
محسوب بدارد، مجبور باموختن هر چه دانستنی است ،
و دانستنی بمعنی علم و دانش باشد. حضرت خاتم النبیین
صلواتالله علیه و آله الاجمعین ، میفرماید : **العلم فریضة**
لكل مسلم و مسلمة . لزوم علم برای نوع بشر بقدر
لزوم روح است در بدن، که بدون آن زندگانی انسان
در معرض تلفات زیاد است ؛ و این يك برا حدی مستور
نیست که هر کس تخم جهل بکارد با مرده چندان تفاوتی
ندارد . **الناس موتی و اهل العلم احياء** .

جوانمردی و لطف است ، ادمیت ؛

همین نقش هیولائی میندار ،

هنر باید که صورت میتوان ساخت

بایو آنها در، از شنگرف و زنگار.

چو انسانرا نباشد فضل و احسان

چه فرق از آدمی با نقش دیوار .

یکی از اسباب ترویج علم مدرسه است و مدرسه

یا مکتب یا دبستان ، بهر صورت که تعبیر کنید ،

بمعنی کارخانه آدمسازی است . مدرسه جائی است که انسان را در حقیقت انسان نماید و از جر که جماد و حیوان مشخص و ممتاز سازد . مدرسه جائی است که انسانرا از ورطه نادانی برهاند و بسر منزل دانش رساند . مختصر . آنجا که راه زندگانی را بانسان نشان میدهد . مدرسه است که قدر آن در میان ابنای وطن ما هنوز بدرستی معلوم نیست .

ای هموطنان عزیز ! قدر مدارس را بدانید و بانسان آن بناهای مقدس را تحسین و تقدیس نمائید . چه بتحقیق ثابت شده است که تنها راه نجات ملل از طریق مدارس است که بمنزله راه نمای حیات انسانی میباشند و چون شخصی در صدد تاسیس آن ابنیه خیریه بر آید ، یقین بدانید که خیر خواه ملت است و طالب سعادت و رفاه کلیه ابنای وطن .

نظر باین منظور مساعی جمیله و اقدامات خیر خواهانه جنابجلالتماب آقا میرزا علیمحمد خان قونسول غیور دولتعلیه شاهنشاهی ایران مقیم بادکوبه را هر ایرانی پاک نژادی بخاطر آرد ، بی شایبه باید بوجود محترم آن یگانه خیر معظم افتخار و مباحات نماید .

باید دانست که این سر پرست خیر خواه ما، وقت عزیز خویش را همواره در خیال ترقی ملت و تهیه اسباب

سعادت ابنای وطن بسر میبرد. درینمدت ماموریت خود در بادکوبه در ظرف یکسال پس از تشیید اساس و افتتاح دبستان « اتحاد » در بادکوبه و تحصیل امتیاز دو مکتب شبانه یکی موسوم به « ترقی » برای کارکران ابرانی « چورنی کورود » و دیگری با اسم « سعادت » بجهت ایرانیان « بی بی هیبت » دفعه چهارم است که برای اطفال ایرانیان مقیمین لنکران بتحصیل امتیاز دبستانی موسوم به « بجهت » نایل و در ۲۹ شعبان المعظم سنه ۱۳۲۵ خودشان شخصا بافتتاح آن موفق گردیدند .

نظامنامه این دبستان بقراری است که در اوراق آتیه مندرج است . برای یاد آوری هموطنان عزیز مجدداً عرض میکنم که: این دبستان نماینده هستی ایرانیان مقیمین آتسمان است. باید از جان عزیز ترش بدارید و در راه توسعه و ترقی آن از هر نوع فداکاری مضایقه ننمائید. هر آینه ثمراتی که در آتیه ازین دبستان حاصل خواهد شد حالا بخاطر آرید و اندکی تعقل بفرمائید، آنوقت عظمت و لزوم آن بدرستی در نظر تان مجسم خواهد گشت .

ای اولیای اطفال ! کودکان خود تانرا بهره زنگردی و یاوه سرائی عادت ندهید . اگر میخواهید که تا ابد نام نیکی از خود تان درین دنیا بگذارید از تربیت اولاد

خود کوتاهی ننماید که گفته‌اند :
چو خواهی که نامت بماند بجای
پسر را خرد مندی آموز و رای
که کر عقل و را یش نباشد بسی
بمیری و از تو نماند کسی

ع. م. اویسی

مدیر و نگارندهٔ مجبوعه « حقایق »

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

نظامنامه دبستان بهجت ایرانیان در لنکران

۱. کلیات

۱. دبستان بهجت ایرانیان در لنکران بمساعی جناب میرزا علیمحمد خان قونسول دولتعلیه شاهنشاهی ایران مقیم بادکوبه، بموجب مراسله مورخه ۳۱ آگوست سال ۱۹۰۷ میلادی (مطابق ۴ شعبان المعظم سنه ۱۳۲۵ هجری) در تحت نمره ۲۱۷۱ از طرف دائره معارف دولت بهیئة روسیة تصدیق و در روز بیست و نهم همانماه (مطابق ۲۵ سنطیابر) تاسیس و افتتاح شد.
۲. این دبستان برای تربیت اولاد وطن ترتیب یافته است. شاگردان خودرا بطوری حاضر میکند که پس از تکمیل دوره تحصیلیه این دبستان اولاد در دین مقدس اسلام و زبان ملی خود تبصره کامل حاصل نموده، علاوه دارای خیلی از اطلاعات علمیه و فنی خواهند بود.
۳. شاگردان این دبستان پس از اتمام دوره تحصیلیه خود درین مکتب میتوانند بلا واسطه شروع بامور تجارتي

نمایند. در صورتیکه بخواهند دنباله تحصیل خود را امتداد داده، داخل مکاتب روسیه شوند اطلا عاتشان از زبان روسی و غیره بقدری است که مستقیما میتوانند داخل طبقه اول « گیمنازی » یا « رآلنی » یا مکاتب تجارتي بشوند.

ب. تحصیلات

۴. مدت تحصیل، درین دبستان چهار سال است؛ که در چهار طبقه طی میشود.

۵. دروسی که در اینمدرسه تدریش میشود ازینقرار- ست: شریعت (اصول دین و احکام)، زبان فارسی، زبان ترکی آذربایجانی، زبان عربی، زبان روسی، حساب، جغرافیا، دفتر داری، اصول علم هندسه، حسن خط، علم تجارت، تاریخ عمومی، تاریخ وطن، تاریخ طبیعی.

تبصره ۵. - زبان فرانسه، ژیمناستیک، ترتیب ماشین تحریر رانیز در صورت امکان درین دبستان درس خواهند داد.

۶. تعلیمات سالیانه دبستان و تنظیم در سهای طبقات مختلفه وسایر ترتیبات راجعه بامور تعلیمیه مدرسه از طرف هیئت معلمین مقرر و تعیین شده، راپورت آن به قونسول دولتعلیه شاهنشاهی ایران مقیم باد کوبه داده میشود و بموقع اجرا وقتی گذاشته میشود که بتصدیق هیئت معلمین

مدرسه اتحاد وانجمن خیریۀ بادکوبه وامضای قونسول رسیده باشد .

تبصره ۵ - . یک نسخه از این نظامنامه های خصوصی که در هر سال تغییر پذیر است ، بعد از تنظیم وامضا ، از طرف اداره مدرسۀ بامختصر اطلاعاتی برای رئیس مکاتب فرستاده میشود .

۸ . مدت هر درس یکساعت است و هر روز چهار درس خواهد بود . دروس از ساعت ۹ قبل از ظهر تا ساعت ۲ بعد از ظهر امتداد دارد .

۷ . تحصیلات مدرسۀ از اوّل سنبله (مطابق ۱۵ اوگوست ماه روسی) شروع میشود . هر کس میخواهد طفل خود را باین مکتب بگذارد باید ازین تاریخ تا مدت شاتزده روز یعنی (اول سنطیابر) عریضۀ خود را با شهادتنامه تبعیت و سن و شهادتنامه دوکتور با اداره مدرسۀ تقدیم نماید . در غیر ازین مدت مدرسۀ شاگرد قبول نمیکند (رجوع بصورت عریضه شود صفحه ۲۲)

۹ . این دبستان در مدت سال غیر از سه ماه تعطیل سالیانه ۲۹ روز هم از بابت سایر اعیاد تعطیل خواهد بود (به ایام تعطیل رجوع شود ، صفحه ۲۱)

ج . متعلمین

۱۰ . این دبستان مخصوصا برای اطفال ایرانیان مقیمین

لنکران اجازه گرفته شده ، لکن از آنجا که جامعیت
اسلامیت است اطفال عموم مسلمانان را بلا تفاوت قبول
مینماید .

تبصره ۵۰ - در صورتیکه عده اطفال خیلی زیاد باشد ،
بطوریکه از مقدار مقرر بگذرد ، آنوقت اول اطفال
ایرانی را و بعد اطفال سایر مسلمین مقیمین لنکران را بحکم
قرعه قبول باید کرد .

۱۱ . درین دبستان اطفالیکه سنشان از ۸ کمتر و از
۱۲ زیاد تر باشد قبول نمیشوند .

۱۲ . در هر اطاق بیش از ۴۰ نفر شاگرد پذیرفته
نمیشود . در صورتیکه عده متعلمین زیاد تر شد آنوقت
لازم است که اطاق دیگری برای آنها تعیین کرد .

۱۳ (همه ساله ده نفر از اولاد فقرا درین دبستان
مجانا قبول میشوند ، که مجموعا در هر طبقه ۴۰ نفری ۳۰
نفر با پول و ۱۰ نفر مجانا خواهد بود .

۱۴ (حق دخولیه دبستان برای شاگردان غیر مجانی
بمشورت « هیئت شورائیه » دبستان معین میشود و در ورقه
علیحده با مختصری از شرایط دخولیه نوشته شده منتشر
میشود .

۱۵ صاحبان اطفال بهیچوجه من الوجوه حق دخالت
بامور تدریسیه اطفال ندارند . در اوقات درس هیچکس

نباید بدون اجازه مدیر دبستان، اطفال را به بیرون بطلبند یا داخل اطاق گردد. اطفال از روزیکه اسمشان در دفتر دبستان ثبت شد باید بکلی تابع تنظیمات دبستان باشند.

۱۶. شاگردان در وقت نماز هر روز باید آداب شریعت مطهره را بجا آورند. معلم شریعت مخصوصا باید ترتیبات نماز وسایر آداب عبادت را بشاگردان بیا موزد.

۱۷. شاگردان باید بکلی خود را از هر نوع اخلاق رذیله مبرا داشته. کاری نکنند که مغایر ترتیبات دبستان و خلاف میل مدیر و معلمین گردد.

۱۸. هر گاه شاگردی مخالف نظم و ترتیب دبستان رفتار کند و حرکتی ناشایسته از او سرزند، تا دو مرتبه عفو و توبیخ و در دفعه سوم تنبیه سخت یا بکلی از دبستان اخراج خواهد شد.

۱۹. شاگردان باید مخصوصا در نظافت و پاکیزگی خود دقت کنند و لباس پاره نپوشند

د. مدیر و معلمین

۲۰. برای اجرای امور تحصیلیه دبستان یک نفر مدیر کاردان دانا از اهل ایران و چند نفر معلمین معین خواهند شد.

۲۱. مدیر باید همواره مراقب تنظیمات دبستان و حرکات معلمین و متعلمین باشد.

۲۲. در آخر هر درس معلمین باید نیک و بد حرکات

ودروس اطفال را بمدير اطلاع بد هندی ، تا موافق تنظیمات مقررہ رفتار نماید .

۲۳ . هفته يك يا چند مرتبه مدير با معلمين در مجلس خصوصی بامور تدریسی وسایر مشاغل دبستان رسیدگی و مشاوره نموده همواره باید در اصلاح نواقص سعی باشند .

۲۴ . مدير باید جماعت را همواره بتوسط جراید از حوال دبستان آگاه سازد و در آخر هر سال در موقع امتحان در حضور عموم اولیای اطفال وغيره نتیجه تخصیلات و میزان ترقی اطفال وتجديد طبقات واسامی معلمين واعضاء شورا را باواز بلند قرائت کند وصورت آنرا در روزنا مجلات اعلام نماید .

۲۵ . مدير باید تکلیف درسی معلمين ومتعلمين را در ورقه علیحده نوشته قاب کرده ، در اطاقها بیاویزد . درضمن این ورقه ایام تعطیل را نیز اشاره نماید . يك روز قبل از تعطیل هر عید باید عموم شاگردانرا در طالاردبستان جمع کرده نطقی مبني بر تقدیس و تاریخ امروز و نصایح مفیده قرائت نماید .

۲۶ . مدير و معلمين همیشه باید در ساعت ۸ | ۲ (هشت و نیم صبح) در دبستان حاضر شده مشغول کار شوند . ۲۷ . معلمين بیش از همه باید مواظب اخلاق و اطوار اطفال باشند و در دفع عادات مضره از آنها سعی بنمایند .

۲۸ . معلمین باید از روی اصول جدید درس بگویند.

ه. اساس دبستان و معاش آن

۲۹ . ایر. دبستان اداره میشود : اولاً از وجوه اعانات

غیر مستمری؛ ثانیاً از اعانات دائمی اعضا و اجزا، و مشترکین.

۳۰ . اعضای این دبستان چهار قسمند : (۱) اعضائیکه

همه ساله کمتر از صد منات نمیدهند و آنها اعضای حقیقی

دبستان اند ؛ (۲) اعضائیکه از پنجاه منات کمتر

نمیدهند ، اعضای افتخاری میباشند ؛ (۳) آنها که بیست

و پنج منات کمتر نمیدهند، اجزاء هستند ؛ (۴) آنها که از

پنج منات کمتر نمیدهند ، مشترکین هستند .

۳۱ . هر کس میخواهد عضو این دبستان شود . از

اول نوروز باید اسم خود را بدفتر **اعضاء** بنویسند و اگر تا

آخر ثلث اول سال حقوق عضویت را پرداخت ، از دائره

عضویت خارج میشود .

و. هیئت شورائیه دبستان

۳۲ . برای پایداری این اساس مقدس قرار برین شد

که «هیئت شورائیه» مرکب از یک نفر صدر و شش نفر اعضا

ترکیب شود . این هیئت از طرف ایرانیان مقیمین ننگران

انتخاب شده ، سپس بتصدیق قونسولخانه مبارکه دولتعلیه

شاهنشاهی ایران مقیم بادکوبه خواهد رسید .

۳۳ . مدت دوام این هیئت منتخبه تا دو سال خواهد

بود . بعد از آن باید انتخاب جدید بشود .

۳۴ . اعضاء این هیئت تماماً از میان ایرانیان سر شناس انتخاب میشوند و باید همه با کفایت و بر پیشرفت و تنظیم امور دبستان ساعی باشند .

۳۵ . صدر شورا و اعضاء هر یک باید بجهت خود نایبی تعیین نمایند ، که در صورت نیامدن خود شان آن نایب بجای آنها بکارهای شورا رسیدگی کند .

۳۶ . یک نفر منشی و یک صندوقدار ، بتصدیق عموم ، از میان این اعضاء پنجگانه انتخاب و معین میشوند .

۳۷ . تمام گفتگوهای هیئت شورا در دفتری ثبت میشود .

۳۸ . هیئت این شورا لازمست از قرار ذیل دفاتر مخصوصی نگاه دارند :

(۱) دفتر (صورت مجلس) که مذاکرات مجالس شورا و اعضاء بطور و ضوح در آن ثبت میشود ؛

(۲) دفتر اعانه ، که مقدار اعانه واسم و رسم و محل اعانه کننده را در آن مینگارند ؛

(۳) دفتر محاسبات ، که دخل و خرج دبستان در آن نوشته میشود ؛

(۴) دفتر اعضاء ، که در آن اسامی اعضاء و اجزا و مشترکین با محل و مسکن و مقدار و جه اعانه آنها ثبت میشود ؛

۵ و ۶) دفتر «مراسلات صادره» و دفتر (مراسلات وارده) دبستان، که باید از روی نمره و تاریخ نوشتجات دبستان را در آنها ثبت کرده در دفترخانه دبستان ضبط نمایند. ملاحظه. این دفاتر کلیتاً باید از طرف قونسولخانه دولتی شاهنشاهی ایران در بادکوبه امضا شده با مهر لایکی دولتی تصدیق گردد.

۳۹. این دفاتر بدفتردار شورای دبستان سپرده شده، در دفترخانه دبستان محفوظ خواهد بود.

۴۰. تقدیه انجمن در نزد صندوقدار ضبط خواهد بود.

۴۱. اگر احياناً از صندوقدار خیانتی ظاهر شود باید هیئت شورائیه دبستان از عهده برآیند.

۴۲. این دبستان دارای یک مهر مخصوصی است که سجع آن باین مضمون است: **دبستان بهجت ایرانیان**

در لنگران. این مهر در اختیار هیئت شورائیه است.

۴۳. هر یک از هموطنان خیر خواه که باین دبستان اعانتی نموده اند میتوانند بامور دبستان رسیدگی نموده در صورتیکه قصی بنظر ایشان رسد، کتباً مطلب خود شانرا به هیئت شورائیه معلوم نمایند و رای خودرا در اصلاح آن قص اعلام دارند.

۴۴. هیئت شورائیه دبستان باید در هر سال راپورت

احوال دبستانرا بتوسط قونسولخانه مبارکه دولتعلیه شاهنشاهی ایران در بادکوبه به رئیس معارف بادکوبه اشعار دارند .

۲. اتمام تحصیلات و امتحانات

۴۵ . در آخر هر سال متعلمین این دبستان در حضور اولیای خودشان و سر شناسان و اهل معارف بلد از آنچه که خوانده اند امتحان خواهند داد .

۴۶ . مجموع نمره هائیکه در مدت سال متعلمین گرفته اند با نمره های این امتحان آخر سال ، نمره عمومی سالیانه شاگردانرا معین مینماید .

۴۷ . این نمره برای آنست که قوه شاگردرا معلوم کند و بنماید که آیا ممکن است که در طبقه دیگر برود یا باید در همان طبقه که بود بماند .

۴۸ . در آخر هر امتحان اسامی اطفال و مقدار نمره های آنها و اینکه بکدام طبقه ترقی یا تنزل کرده اند در مجلس عمومی اعلان میشود . هر يك از متعلمین که در آخر سال دارای نمره ۵ شد از طرف هیئت دبستان جائزه مناسبی در یافت خواهد کرد .

۴۹ . این امتحان آخرسال در چند روز قبل از تعطیل تابستان شروع شده تا اول تعطیل امتداد خواهد داشت .

ایام تعطیل سالیانه دبستان « بهجت »

روز ۳	عید نوروز
۱ . . .	اضحی . . .
۱ . . .	غدیر . . .
۱ . . .	فطر . . .
۱ . . .	ولادت حضرت رسول (ص ع)
۱ . . .	بعثت حضرت رسول (ص ع)
۱ . . .	ولادت حضرت امیر (ص ع)
۱ . . .	ولادت حضرت حسین (ص ع)
۱ . . .	ولادت شاهنشاه ایران
۱ . . .	نیمه شعبان
۵ . . .	ایام عاشورا
۱ . . .	روز اربعین
۱ . . .	وفات حضرت فاطمه (۱۳ ج ۱)
۵ . . .	ایام احیای رمضان
۱ . . .	عید افتتاح دبستان
۳ ماه	تعطیل تابستان
۱ . . .	ولادت اعلیحضرت امپراطور روسیه
۱ . . .	تاجگذاری اعلیحضرت امپراطور روسیه
روز ۱	ولادت علیا حضرت امپراطریس روسیه
۱ . .	ولادت ولیعهد روسیه

صورت عریضه ایست

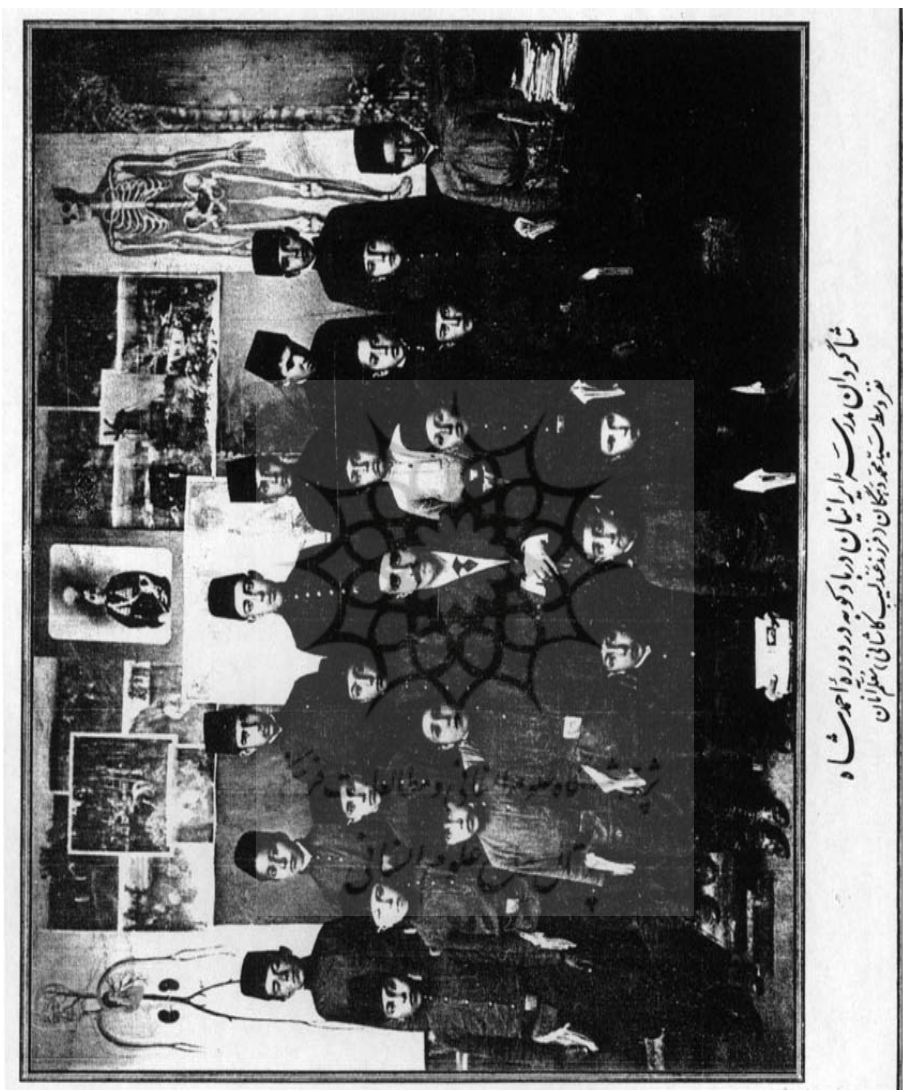
که صاحبان اطفال باید قبل از ورود طفلشان بمدرسه
باسایر اسناد بادارهٔ مدرسه پیشنهاد کنند :

بجناب مدیر دبستان بهجت ایرانیان در لنکران

عریضه ولد از اهل

بااین عریضه تولدنامه و شهادتنامه آبله را تقدیم نموده
باکمال احترام خواهشمند میشود که پسر (یا برادر)
مرا که اسمش ولد است مقرر
فرمایند با حساب خودم (و یا مجانی با حساب مدرسه)
در جزو شاگردان طبقه اول (یا هر طبقه که میتواند
امتحان بدهد مثلاً دوم یا سوم الخ .) مدرسه که در تحت
ریاست شماست قبول و محسوب شود .

امضا

پیغام بهارستان / ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵ / پائیز ۱۳۸۸

